



## שירי יהודי ארם צובא (חלב) לחנוכה

שני הפיוטים המובאים להלן חוברו על ידי גדול פייטני ארם צובא, ר' רפאל ענתבי טבוש. למרבה הצער, עם העובדה שהקהילה בחלב הלכה והתמעטה, נשכחו פיוטים אלה, כך, שבשנים האחרונות, יהודי חלב הסתפקו בהדלקת הנרות עם ברכותיהן ואמירת "מזמור שיר חנוכת הבית" ללא כל פיוטים נוספים. אנחנו מצאנו לנכון לשבצם בספרון זה, בהיותנו מרכזו לתיעוד מורשת יהדות ארם צובא, לאורך הדורות.

### ר' רפאל ענתבי זצ"ל



חכם רפאל ענתבי, נולד בשנת 1830 בחלב. בן רבי יצחק. גדול משוררי ארם צובא. חיבר כארבע מאות שירים. היה גדול בתורת הנגלה והנסתר – על אף שהיה עיוור. שמו מופיע ברשימת חכמי ורבני ארם צובא שקבלו תמיכה שבועית, בחלב (ג'ומעייה) בשנת תרס"ב והלאה. הוא נתן תנופה חזקה לזמרת ארם צובא, ושיריו התפרסמו חיש מהר ברחבי תבל. חלק נכבד ממשוררי עדות המזרח כיום הם מתלמידי תלמידיו.

למדנותו וחכמתו של ר' רפאל מצאו את ביטויין במאות השירים שחיבר (למעלה מ-400 שירים), שהפכו לחלק מרכזי ברפרטואר השירה החלבית, חלקם אף נכנסו לסדר שירת הבקשות של ליל שבת הקים מקהלה בירושלים (לכבוד הראשון לציון) בשנת תרנ"ג. בשנת תרמ"ח נדפס בארם צובא ספר שירים שלו "שירה חדשה", ובשנת תרס"ה ותרפ"א נדפס בירושלים ספר "שיר ושבחה" המבוסס על שיריו. באחרית ימיו עבר למצריים, וגם שם המשיך בפעילותו כנזכר.

נפטר במצריים בשנת תרע"ט (1918). במצבה נכתב עליו: החכם השלם והכולל. נעים זמירות ישראל כבוד מורנו ורבנו הרב רפאל עדס ענתבי (הידוע טבוש).

